

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Contrarii pactului.

Sibiiu, 28 Ianuarie n.

După ce li s'au tocit toate armele folosite în contra contelui Tisza, pe care, dacă ar putea, l'ar sorbi într-o lingură de apă, — magnații din opoziția parlamentară maghiară au început să-l atace cu multă vehemență pe tema pactării cu Românii. Il scoteau vinovat pentru tradare de neam, fiindcă vrea să împartă cu Românii drepturile, cari compet în țara aceasta numai Maghiarilor, și cu o mare revoltă artificială sufletească au chemat țara la luptă energică în contra acestui om primejdios pentru țară și pentru națiunea maghiară.

Țara însă nu s'a prea mișcat. A-fără de câteva echouri slabe, răgușite, date de prin centrele, unde cei până aci desmerdați își tem oalele cu carne, — nu s'a pus nime dintre cei mai de seamă în rând de bătae, pentru a începe lupta în contra contelui Tisza. Lumea dela noi parecă începe să înțeleagă, că aceea ce face contele Tisza e bine făcut, și-l lasă în pace să-și ducă planurile la îndeplinire.

Mai ales însă trădător de neam nu-l poate face nime cu bună credință, nici pe alte teme, și nici pe tema pactării cu Românii. Pentru că din declarațiunile pe cari le-a făcut până acuma contele Tisza în chestia aceasta, adevărat, că nu știm încă nimica cu privire la punctele de împăcare cu Românii, dar un lucru e destul de bine cunoscut tuturor celor interesați, anume, că contele Tisza nu e aplecat se jertfească, la legarea pactului cu Românii, nimica, nici din unitatea statului național maghiar, și nici din hegemonia rasei maghiare, ci tot ce dă Românilor din patria aceasta, în cazul că va putea ajunge la înțelegere cu ei, este: *garantarea posibilității desvoltării lor mai prielnice, mai nemiș-*

decat decât până acuma, pe terenul cultural și cel economic, eventual cu sprijinul statului. Atâta e tot. Unde e deci aci tradarea de neam față de Maghiari?

Suntem siguri, că dacă ar veni la noi un om din apus, în curent cu mersul lucrurilor din lume, și i-am spune: «Uite, stăm în pertractări cu guvernul, ca să ajungem la înțelegere, la prietenie cu el. Noi îi promitem tot sprijinul nostru, și el în schimb ne dă posibilitatea de a ne desvolta culturalicește și economicicește». Ar sta uimit omul nostru și mirat ne-ar întreba: «Bine, dar până acuma nu a-ți avut dată această posibilitate? E la Dvoastră garantarea posibilității desvoltării culturale și economice *act de grație*, făcut din partea guvernului?»

Și ar avea toată dreptatea. Aceea ce ne promite contele Tisza, eraudatoarele toate guvernele din trecut, nu să ne promită, ci *să ne dea*; și dacă abia contele Tisza vine și repară greșelile antecesorilor sei, nu atacuri vehemente, nu cuvinte de ocară merită dela conaționalii sei, ci cuvinte de laudă!

El e singurul bărbat de stat maghiar, care înțelege, că iubirea de patrie nu se toarnă în inimile cetățenilor cu paragrafi codului penal, cu temnița și cu amendele grele, ci astfel, că în schimbul împlinirii datorințelor lor, pe cari le au față de stat, se dau cetățenilor și drepturile cari le compet, dacă nu toate, barem o parte din ele. Și pentru noi, Românii din patria aceasta, care drept poate fi mai mare și mai sfânt, decât acela, de a ne conserva limba și legea, de a ne desvolta, conform aptitudinelor pe cari le avem, în cultură și bunăstare? Acordându-ni-se deci acest drept, nu ni-se dă nimica din drepturile Maghiarilor, de cari nu se atinge nime, ci ni-se redau drepturile pe cari le avusesem, și pe cari ni-le-au confiscat

alte guverne maghiare, mai puțin înțelegătoare de situații și de adevăratele interese ale patriei.

Dar indignarea magnaților din opoziția parlamentară maghiară, pentru tratativele pe cari le poartă contele Tisza cu Românii, nici nu e așa de serioasă, cum ar vrea să apară. E o indignare, cum am spus, artificială. S'ar dori provocarea unei indignări generale, eșite din sufletele tuturor Maghiarilor, ca sub greutatea ei să se prăbușască cumva guvernul și să vină ei la putere, ca dându-li-se porunca din altă parte, să facă ei pactul cu Românii, poate că pentru noi în condițiuni chiar mai favorabile. Deducem aceasta din faptul, că între cei ce trag acum clopotul într-o dungă, pentru a alarma opinia publică maghiară și a o predispuie în contra pactării cu Românii, se află și contele Teodor Battyányi, care pe vremea când coaliția se afla la putere, el însuși inițiase un schimb de vederi cu domnul Dr. Emil Babeș, în scopul ajungerii la o înțelegere cu Românii din patrie. Atunci deci pactarea cu Românii nu era tradare de neam! Dar țara nu mai ascultă de glasul de sirena alacelora, cari promit tot când sunt în opoziție, pentru că să nu facă nimica când sunt la putere, nimica, decât datorii. Așa a făcut guvernul de coaliție al magnaților, și de aceea Dumnezeu să ferească țara de a doua venire a sa la putere. Iar dacă totuși s'ar întâmpla minunea, de care bine ar fi să fie ferită țara noastră, ca coaliția să mai ajungă la putere, cu porunca de sus, să facă ea înțelegerea cu Românii, o putem asigura de pe acuma, că toți conții, cari acum își varsă veninul asupra contelui Tisza, pentru că stă în pertractări cu Românii, și indirect și asupra Românilor, pentru că stau de vorbă cu contele Tisza, — vor trebui să umble cu pălăria în mână după Români, ca să se milostivească să stee și cu ei de vorbă,

întocmai cum umblase în anul 1894 ministrul Hieronymi prin Ardeal, ca să vorbească și să se înțeleagă cu Românii, cari însă pretutindenea i-au întors spatele. Asta e deosebirea între conții din opoziția parlamentară maghiară și contele Tisza. În Tisza au Românii încredere, în ei n'au nici o încredere.

Temeliile bisericii

în lupta pentru școlălele confesionale.

(C.) Pe toate terenurile se vestește astăzi independența, libertatea și concurența liberă și mai ales în țara noastră se apoteozează pretinsa existență a acestor principii.

Dacă este însă parte a vieții de stat, care să merite cu adevărat atributul împrumutat de principiile amintite, de sigur nu vom afla aplicate aceste drepturi mari pe terenul vieții școlare. Căci în timpul din urmă susținerea școlălelor și peste tot chestia educației tinerimii se ridică treptat la rangul de drept exclusiv al statului.

E destul să ne aducem aminte, că nefericita strădanie de-a sprijini cu orice mijloace consolidarea statului maghiar unitar, a aflat sprijinitori fervenți mai ales pe terenul școlar. Ideea unității statului și a condițiilor dela cari atârna chezașia durabilității sigure a acestei țări, premisa falsă, că numai prin intermedierea școlălelor proprii își poate crește statul cetățeni devotați și că numai școlălele de stat garantează cel puțin minimalul depositului cunoștințelor de cari fiecare cetățean are trebuință egală și indispensabilă spre a fi cetățean bun, — au adus ca rezultat, că statul, simțindu-se singurul suveran pe terenul școlar, pentru fiecare an stabilește aproape cu punctualitate matematică numărul viitoarelor școlăle de stat, fără a fi avut mai înainte cunoștința întemeiată, că în-

FOIȘOARĂ.

Copilul nostru. Drepturile sale. Divorțul.

De Constanția de Dunca Schiau.
(Urmare.)

Acel copil care începe prin a fi un atom de patru sute de ori mai mic decât un mic fir de nisip, cu sângele mamei — sângele cu toate proprietățile ce are, — a-cel atom devine până la naștere un corp deplin format, de mărime și puteri însemnate și o greutate de trei patru, cinci și chiar peste șeză chilograme.

În acel timp de formațiune, rol mare are regimul de trai al mamei, viața fizică și psihică ce ea duce.

Decum ea simte că are a deveni mamă, modul de viață al femeii are a fi totul supus exigențelor maternității.

Se vor suspenda — ar fi să zic prima pe mulți ani — suspenda veghierele lungi și obositoare, teatrele cu numeroasele lor ore de nemiscare și atmosfera lor înădușitoare, se vor suspenda prânzuri și gine de gală cu indigestele și încărcatele lor menu-uri, se vor suspenda toate petrecerile ce excită și enervează, suspenda toate letetele de modă, genante totdeauna, periculoase în timpul când doi sunt împiedecați

în mișcările lor, când procesul fiziologic nu se poate îndeplini regulat din lipsă de aer și circulațiune, încarcerate fiind organele prin corsete și felurite nelademnat ce legături.

Soare, aer, lumină, spațiu larg, orizonte întinse, libera natură și frumusețele sale, locuri retrase, liniștite, pline de dulce pace: ea! lumea ce prieste, ea! lumea ce are a fi căutată de femeia creatoare.

Haine largi, ușoare, călduroase și nu prea, earna; răcoroase vara, — aceste sunt toatelele convenite, când în sinul său se desvoaltă un fiitor-om.

Nutrimental are a fi simplu, hrănitor și ușor de mistuit. Evite-se indigestiunile: pot deveni periculoase.

Un somn zilnic de șapte, opt ore, somn lin și odihnitor, precum și preambulări dese dar măsurate, sunt neapărate necesități.

Vieșta morală recere și mai mari precauțiuni și îngrijiri.

Totul are a fi astfel întocmit în jurul viitoareii mame, încât nime să nu-i excite și surexcite nervele. E deja destul de alterat sistemul nervos prin o stare fiziologică anormală, prin iregularitatea circulațiunii sângelui.

Să nu uite mama un moment, că neșterse se imprimă în embrionul în formațiune toate impresiunile ce ea resimte și

alecătuiesc constituțiunea și temperamentul viitorului copil-om.

Predispozițiunile naturale ce pot fi, până la un grad, modificate prin educațiune, dar cu totul nimicite greu, acele predispozițiuni le primește omul în starea lui embrionică, în sinul mamei sale.

Femeii deci pe timpul gestațiunii îi trebuie, ca și artistului ce creiază, îi trebuie liniște morală, reculegere, o beatitudine sufletească ce să nu fie de nimenea și de nimic tulburate.

Emoțiunile ce va avea în acele nouă luni, pot fi emoțiuni adânci, dar să fie de caracter blând, să fie dulci și înălțătoare. Căgetările mamei să fie toate îndreptate numai spre lumina ideală, unde domnește bunul, frumosul și adevărul.

Asculte atunci femeia muzici sublime, duios cânt de paseri, fremăt lin în frunzișul pădurei, asculte vocea bogată a vecinică cântătoareii naturi, asculte glasul lui Dumnezeu ce totdeauna și prin toate vorbește.

Privească atunci femeia temple mărețe, privească ades cel mai măreț dintre temple: bolta cerului cu nenumăratele lumi luminoase semănate pe dansa, privească sculpturi cu forme omenești de frumuseță deplină, picturi cu chipuri strălucitoare de frumuseți sufletești.

Umple-și ea atunci sufletul, cu vedenii desăvârșite ce au simțiri mari, curate, no-

bile, încălătoare poetice, de supraumană poezie.

Atunci poarte-și soțul soția pe mâni de catifea, facă-și atunci vocea de miere, și dulce și pătrunzător, până la suflet pătrunzător să-i cetească cap-d'operile tuturor literaturilor, să-i cetească și recetească mândrele și duioasele poezii populare ce avem, frumoase cum nu le au alte națiuni.

Atunci, cu toate facultățile de care dispune, cu toate energiile ce dau romanului momentele mari, atunci să devie bărbatul o zeitate pentru mama copilului său, o zeitate dătătoare de nespuns fericire, zeitate ce inspiră fragede și înalte simțiri, zeitate ce știe transporta și menține soția în lumi ideale de perfecțiuni desăvârșite.

În acest timp macar — de nu în întregă-i viață — să poată uita că în jurul său se află mult rău, urât, păcat, durere.

Educațiunea anterioară nașterii, în bune condițiuni îndeplinită, scutește părinților multe trude și năcasuri posterioare și le aduce pe viitor bucurii cerești, ce nu pot fi destul plătite chiar cu cele mai mari jertfe și chinuri.

Copilul a sosit.

Și-a manifestat intrarea în lume printr'un țipet resonător.

Pare un semn de durere.

E impresiunea neplăcută a unei atmosfere deosebite.

ființarea acelor școli e reclamată de împrejurări.

Un predestinaționism formidabil se pogoară astfel pe școalele noastre, și în proporția micșorării caracterului confesional al lor, — care poartă în sine și pecetea celui mai curat naționalism, — e amenințată cu primejdie o mare parte a vitalității noastre.

În temeiul art. de lege XXVIII. § 6 p. 4 din 1876 «Comisiunea administrativă raportează ministrului de culte și instrucție publică privitor la admonierea acelor școli confesionale, despre cari din raportul inspectorului s'a convins, că nu corăspund legii. Unde însă școala confesională nu satisfacă legii nici după admoniere întretită, din partea ministrului de culte și instrucție publică, prin forurile confesionale superioare ale școlii, la interval de o jumătate de an: proiectează la ministru să se înființeze școală confesională ori de stat».

Dela intrarea în vigoare a art. de lege XXVII din 1907, comisiile administrative se întrec în a declara școlile noastre de necorăspunzătoare sub raportul învățământului și în privința stării edificiilor școlare, și prin § 15 al art. de lege XXVII din 1907, acordarea ajutorului de stat se face numai pe baza condițiilor fixate în §§-ii 27 și 28 ai legii școlare art. XXXVIII din 1868.

Între astfel de împrejurări, statul are mână liberă de a putea răpi școala confesională și sunt rare cazurile, când statul întinde școlii mână de ajutor.

Bisericii îi revine astfel un rol mai puțin marcant pe terenul educației. Acea biserică pentru care în trecut istoric școala era o tovarășă nedespărțită, și care a fost leagănul genuin al școlii în genere, are astăzi cel mai mare concurent pe terenul școlar: statul.

Evident, că biserică are pierderi însemnate prin faptul, că de chestia școlară se îngrijește legislația țării, nu în favorul bisericii. Și nu numai biserică noastră se simțește atacată în drepturile ei. Problema susținerii școlilor confesionale întovărășește cu îngrijorare nu numai sufletul bărbaților noștri de școală.

Școlile romano-catolice dela noi, între altele, încă se plâng, că notarii și preste tot factorii administrației statului nu le dau sprijinul recerut și cu nici un preț nu aproabă nici romano-catolicii, ca școlile să fie statificate. Bărbați conducători ai școlilor romano-catolice s'au chibzuit cu multă osteneală asupra modalităților privitoare la menținerea caracterului confesional al acelor școli și s'au cugetat, că un mijloc puternic ar fi autonomia catolică. De sigur e o ema-

nație a zelului religionar, mai bine zis confesional, tendința aceasta, dar de fapt lupta pentru școala confesională trebuie să-și aibă sorgintea în drepturile bisericii cu privire la educație. În cele următoare voi face o espunere a acelor drepturi, cari de fapt constituie temeliile luptei bisericii, pentru școala confesională.

I. Biserica în general, înainte de toate are să lupte pentru susținerea școlilor pe baza dreptului *divin*. Omul cel dintâi, Adam, a fost în cea mai perfectă comunitate cu Dumnezeu. A primit toate calitățile dela Dumnezeu și ne spune Sf. Scriptură, că erau bune toate calitățile lui. Aceste calități numai dela Dumnezeu le-a putut primi, deci și lumina minții. Prin urmare, Dumnezeu i-a fost învățătorul în toate. Dar urmează căderea în păcat și aici se ivește și cu mai mare ponderozitate necesitatea conducerii și a luminării din partea lui Dumnezeu. De ce din partea lui Dumnezeu? Pentru că după căderea în păcat omul nu se mântuia de sub umbra morții fără ajutorul lui Dumnezeu. Cu Dumnezeu a rupt legătura de comunitate și de aceea numai Dumnezeu a putut reprimi la sine pe om, căci cine putea să-i spună și arate omului calea către Dumnezeu?

Dumnezeu a pregătit calea omnimii prin patriarhi și profeți și mai pe urmă a trimis pe seama omenirii pe cel mai mare pedagog: *Isus Cristos*.

Intr'adevăr, e sublimă această argumentare în favorul bisericii, căci fiind Dumnezeu primul învățător și prin Isus Cristos înființând el biserica sa, a lăsat acesteia dreptul de-a învăța. Dar Dumnezeu a lăsat și cu ocazia creației pildă vie, cum trebuie să se facă învățarea celui neînvățat. Încă înainte de creațiune, Dumnezeu a făcut mai întâi lumina. Cu lumina trebuie deci să se apropie biserica de cel neînvățat. În înțelesul strict al cuvântului se poate afirma, că biserica se și apropie cu lumina de cel neînvățat și prin aceasta are întâietate față de stat, ca una, care a primit din izvor divin dreptul de-a învăța... «Mergând învățați toate neamurile...» a zis Mântuitorul către Apostoli.

Pe baza dreptului divin urmează deci, că biserica e de fapt considerată ca singură îndreptățită să susțină școli pe baza dreptului *dzeesc*, și prin urmare acest drept cu nici un preț nu i-se poate lua. Aplicând acest principiu la împrejurările dela noi, ar urma, că statul sub nici o condiție nu are dreptul de-a schimba caracterul școlii confesionale, pentru că se opune dreptului divin. Am putea deci din acest punct de vedere ceda, ca să aibă și statul dreptul de-a ridica școală,

unde confesiunea nu s'a folosit de dreptul divin, din diferite motive, și unde nu a înființat ea școală. Dar nici acea școală să nu fie în contradicție cu interesele religioase și morale, având a se înțelege aceasta așa, că ajunge în contradicție cu aceste interese, îndatăce nu e în stare a le apăra în aceeași măsură ca și biserica.

II. O altă temelie a bisericii în lupta pentru susținerea școlii confesionale, rezidă în dreptul *natural*. Dela natură avem dreptul să tindem spre scopul ultim. Și precum acest scop se năzuiește a-l ajunge singuraticii oameni și ajungerea lui o promovează și instituții destinate anume spre țanta aceasta, biserica are înainte de toate dreptul de a ajunge acest scop și a promova posibilitatea ajungerii lui cu ajutorul școlilor, pentru că biserica formează dreptarul adevărului și virtuții. E știut, că numai prin adevăr și virtute putem realiza scopul suprem, și astfel biserica având în cea mai mare măsură garanța, că păstrează cu sfințenie aceste mărgăritare, de sine înțeles, e mai chemată să le propovăduiască oamenilor, ca oricare altă instituție.

Celce are dreptul să tindă spre scopul final și preste tot spre un scop anumit, dela natură e înzestrat și cu dreptul de-a se folosi de mijloacele, cari duc la realizarea respectivului scop. Virtutea și adevărul sunt mijloace naturale, deci biserica poate să le aplice spre ajungerea scopurilor ce i le-a determinat Intemeietorul ei. E prea adevărat, că și statul le are, dar în o măsură mai relativă și nu așa constantă ca biserica. Scopul statului de multeori concede, ca virtutea și adevărul să apară în o înfățișare mai laxă, dar biserica în privința aceasta nu are caracter vremelnic.

Celor ce ne obiecionează, că acest drept natural mai întâi îi revine statului, li se poate răspunde, că tot numai biserica are rolul deciziv, pentru că biserica reprezintă cea mai perfectă societate și în chipul acesta ea poate asigura în măsură cu mult mai mare independența școlii ca statul. Ca cea mai desăvârșită societate îndestulește pe deplin trebuințele multiple ale omului. Deasemenea tot numai biserica poate imprumuta libertate deplină școlii, din motivul ușor de înțeles, că nu produce contradicție cu scopul ultim și vremelnic al omului, câtă vreme, istoria ne dovedește, că în multe locuri, unde școala nu era a bisericii s'au ivit germeenii despărțirii de religione și în consecință și de scopul final, spre care omul e menit dela Dzeu să tindă cu voință liberă. (Va urma).

camere, la tab'ourile de pe pereți, la nimicurile imprăștiute prin casă, la cărțile, jurnalele, gravurile de pe mese și etagere. Încă odată, băgați bine de seamă la ele toate.

Sacrificăți-vă obiectele de artă, fie ele ori cât de costisitoare, sacrificăți-le fără șovăială, dacă subiectele ce reprezintă ar putea stârni în copil idei nesănătoase, idei triste, sau obscene și imorale.

Curiositățile copiilor sunt nestămpărabile. Privirile lor neconținut observă și cercetează, spiritul neconținut lucră într-o înțelegere și imaginațiunea le merge repede și departe.

Casa în care mai întâi se mișcă copilul, îl inițiază în lumea morală în care intră. Ceeace mai întâi văd ochii lui, îi formează primele percepțiuni, primele senzațiuni, primele idei și sentimente.

Deși sunt neanimate, deși par fără însemnătate lucrurile din îngruuta arenă a primului traiu, ele toate zic mult copilului, și cele învățate în acel timp rămân neuitate.

Prin un natural proces fiziologo-psihic, ele ajung a constitui fondul spiritului, fondul caracterului, fondul viitoarei individualități morale a celui care la început, es'e un mic nepuțincioș, dar foarte impresionabil copil.

Omul este și rămâne câte zile are ceea ce l-au făcut primele sale impresii, devenite baza personalității sale morale. (Va urma).

Declarațiile contelui Czernin.

Spuneam în numărul trecut, că un colaborator al ziarului „*As Est*” a avut o întrevvedere cu contele Czernin, ambasadorul austro-ungar din București, care întrebat fiind asupra atitudinii României față de monarhia austro-ungară, a făcut declarațiuni însemnate, pe cari le dăm acum mai pe larg, după cum urmează. Conte Czernin a spus următoarele:

„Voi vorbi foarte sincer și categoric. Politicianii români se pronunță cu mult tact asupra chestiei Românilor din Transilvania. Fiecare recunoaște, că este vorba de o chestie internă a Ungariei. Totuși nu e mai puțin adevărat, că Românii se înțeresăză de condiționalii lor din alte state. Ar fi însă o greșeală, dacă cineva crede, că Românii din regat caută să exercite o influență asupra situației din Ungarie.

Toți Românii, cari au sentimente amicale pentru Ungarie, și vă pot asigura, că totii nutresc asemenea sentimente, nădăjduindu-se, că tratativele începute de contele Tisza cu Românii vor da un rezultat favorabil. Numai dușmanii noștri nu doresc aceasta, și dacă dorința dușmanilor noștri s'ar împlini acest fapt ar crea o situație foarte tristă. Relațiunile dintre România și Austro-Ungaria au fost în ultimul timp într-o măsură încordate. Ținând însă seamă de sinceritatea și bunele intențiuni ale politicianilor români față de monarhie, sper, că lucrurile se vor îndrepta, dacă chestiunea Românilor din Transilvania va fi rezolvată.”

Întrebat, dacă crede, că pactul cu România trebuie încheiat cu orice preț, și dacă prin acest pact nu s'ar aduce un prejudiciu ideii de stat mngiar, contele Czernin a răspuns:

„Despre aceasta sunt convins, cu atât mai mult, cu cât se știe, că naționalitățile din Ungaria nu se bucură de toate drepturile necesare. Dacă ar fi alfel, desigur că contele Tisza nu ar fi început aceste tratative.”

Întrebat, dacă pactul va avea o influență directă în ceea ce privește ameliorarea relațiilor dintre Austro-Ungaria și România, contele Czernin a declarat următoarele:

„După părerea mea, pactul este absolut necesar. D-voastră cunoașteți sentimentele patriotice ale contelui Tisza, și de sigur vă d'ți seamă, că dânsul nu ar fi capabil să aducă vre-o știrbe acestei idei.”

La întrebarea, că ce s'ar întâmpla, dacă pretențiunile Românilor ar fi prea exagerate spre a putea fi satisfăcute de contele Tisza, — contele Czernin a răspuns astfel: „Date fiind marile interese ale monarhiei în această chestie, n'ci nu voi să mă gândesc la un asemenea rezultat nefericit.”

Correspondentul adaugă, că contele Czernin l'a autorizat prin semnătura sa, să publice aceste declarațiuni autentice.

„Biblioteca populară a Asociațiunii”.

Acum trei ani, comitetul central al „Asociațiunii” a decis să editeze în fiecare an câte 10 cărțile și un calendar, cu scopul de a le da membrilor ajutători ai „Asociațiunii”, în schimbul taxei de 2 cor.

Când s'a adus hotărârea pentru înfăptuirea acestei lucrări, s'a avut în vedere atât înmulțirea membrilor ajutători, cât și dezvoltarea gustului de citit și prin aceasta răspândirea de povești și învățături folositoare între sătenii.

În parte s'a și ajuns scopul urmărit, dar nu s'a ajuns în măsura ce se aștepta dela un popor de peste 3 milioane și nici în raport cu jerfele materiale avute cu timpăria și împărțirea cărților.

În anul 1911 au fost înscriși 11000 membri ajutători. În 1912 numărul membrilor a crescut cu 1000 și în 1913 numărul membrilor a scăzut cu 4000. După dovezile ce le avem, scăzământul acesta nu este a se atribui numai lipsii și sărăciei, ci mai mult este a se atribui nepăsării și lipsei de interes.

Avem o mulțime de scrisori, venite dela țărani, cari cer să fie primiți în șirul membrilor ajutători și se plâng împotriva multor neajunsuri și nepăsări. Dovadă, că în fiecare comună avem țărani iubitori de carte și așteaptă să fie luminați și povățuiți pe calea binelui obște.

Din cele vre-o 3000 comune locuite de români, abia putem număra vre-o 600—700, în cari avem înscriși membri ajutători la „Asociațiune”.

Zilnic auzim plângeri, că poporul nostru e înapoiat în cultură și că nu e organizat economiceste. „Asociațiunea” a făcut tot ce i-a stat în putință, ca să împărtășie înțunecul și să reverse lumina. Pentru ajungerea scopului a apelat și în anul acesta la bunăvoința și sprijinul fruntașilor, cari trăiesc în nemijlocita apropiere a sătenilor noștri și dela cari, în cea mai mare parte

Unii zic că acest strigat e-te presimțirea luptelor dureroase și-a suferințelor ce va întâmpina în lumea unde are a trăi.

Să suferi?... Dar pentru ce ar suferi? Nu putem noi crește copilul prin fericire și pentru fericire?

Nu-l putem noi acum când este așa de mic, așa de neștiutor, nu-l putem noi deprinde să fie totdeauna mulțumit cu sine, mulțumit cu alții, mulțumit cu cele ce-l înconjură, mulțumit cu viața.

Lumea este atât de mare, atât de frumoasă și are loc destul pentru toți cei cari trec prin ea.

Este loc la soarele ce încălzeste și luminează popasul drumetului, loc pentru ori cine, dacă fiecare va căuta numai locul cuvenit, numai locul trebuitor, numai loc pentru unul și nu loc pentru zece.

Decum deschide ochii copilul, să cugete la aceasta părinții; să cugete neînțecat și neînțecat să procedă în consecință.

Dați copilului tot ce-i este trebuitor, feriți-l însă, feriți-l, din iubirea ce i datorati, feriți-l de îmbuibare. Nu sărăcia, îmbuibarea face egoiști.

Să nu știe copilul nici de lux, nici de miserie. Să nu știe, oh! să nu știe de lux și miserie împreunate.

Tot ce este în jurul copilului, să-i arete că viața poate fi bună și dulce, de n'are omul poște nestămpărabile și nebune.

Pregătească părinții cu luare aminte cuibul în care are a trăi copilul primul său trai.

Principalele condițiuni ale locuinței nu mai au fi: strada elegantă, centrul orașului, apropierea amicilor, a cluburilor, a diverselor locuri de petrecere.

De prima importanță este d'acum loc sănătos, uscat, cu aer și soare. Mult aer și mult soare. Pozițiune frumoasă, curte largă, grădina cu arbori și verdețată. Curată, liniștită, decentă vecinătate e încă neapărată.

Saloanele nalte, spacioase, aerase și luminoase nu vor mai fi pentru străini și adunări, ci pentru marele oaspe nou sosit, pentru copilul vostru. Pentru copil și mama lui; căci mama are a-l crește, mama a-l alăpta. Mama a sta lângă prunc nedeslipit de el.

O! și ce frumos îi șade femeii lângă leagăn: e mai mândră decât pe tron.

Ochul mamei face minuni. El ferește pe copil de toate primejdiiile; el îl scapă din gura morții. Să vegheze numai mama, să vegheze ziua noaptea. Nimic din ce înconjură copilul să nu-i scape din vedere.

În educațiunea copilului, în cuibul în care el crește, toate au a fi întocmite astfel ca să se poată desvolta în cele mai priitoare condițiuni de igienă morală.

Băgați bine de seamă, părinților, la tot interiorul vostru, la mobilele de prier-

Nr. 650/1913.

(366) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh din comuna **Tăuțiu** (cl III) se escrie nou concurs, cu termen de **30 zile** dela această primă publicare.

Venitele cu întregirea prescrisă dela stat, — sunt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor trimite la subsemnatul oficiu, în termenul susindicat, având concurenții, — pe lângă observarea prescrierilor reglementare a se prezenta la biserică în o Duminică sau sărbătoare spre a cânta și predica, resp. celebra.

Alba-Iulia, 31 Decembrie 1913.

Of. protopresbiterat rom.-ortodox al tract. Alba-Iulia în conțelegere cu comitetul parohial.

Ion Teculescu
protopresbiter.

Nr. 625.

(367) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei a II-a de clasa primă din **Pianul de sus**, se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele sunt cele fașionate în Tab. B. pentru dotațiunea dela stat.

Concurenții să-și aștearnă cererile instruite conform normelor din vigoare în termenul deschis oficiului protopresbiterat, și în conformitate cu dispozițiunile Regulamentului pentru parohii să se prezenteze în biserică spre a cânta și cuvânta, respective a celebra

Sebeș, 14 Decembrie 1913.

Oficiul protopresbiterat al Sebeșului în conțelegere cu comitetul parohial.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 6/1914.

(377) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. III a **Sereca**, protopresbiteratul Oraștiei se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele stolare fașionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subscrisului oficiu protopresbiterat în termenul deschis, iar concurenții pe lângă observarea prescrierilor reglementare, se vor prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare la biserică pentru a cânta și predica, respective a celebra.

Oraștie, la 10 Ianuarie 1914 v.

Oficiul protopresbiterat gr.-ort. în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 559/1913.

(388) 3—3

Concurs.

În conformitate cu ordinul Consistorial din 19 Dec. 1913 nr. 15-387 școl. pentru ocuparea postului de învățător vacant la școala gr.-or. română din **Mag** se publică concurs cu termen de 15 zile și pe lângă următoarele condițiuni stabilite în ședința comitetului parohial din Mag dte 29 Dec. 1913:

1. Salar de 480 cor. anual dela comuna bisericăscă Mag, solvabil în rate 3 lunare;

2. Ajutor de stat până la suma ce-i compete învățătorului ales după anii lui de serviciu; dacă din vina învățătorului i se va detrage ajutorul de stat, comuna bisericăscă nu este obligată a i-l suplini;

3. Relut de grădină 20 cor.

4. Cuartir în natură.

Alesul învățător va fi obligat:

a) a prevedea instrucțiunea în una din cele două clase a școlii de toate zilele, la care va fi împărțit;

b) a propune obiectele de învățământ în școala de repetiție economică, cu cari va fi însărcinat;

c) a forma și conduce cor cu tineretul școlar și adult, din Mag, — această destoinicie e dator a o dovedi cu acte și atestat de serviciu.

Ceice reflectează la acest post, sunt datori să se prezinte în vre-o Duminică ori sărbătoare în biserică din Mag spre a-și arăta destoinicia în cântările bisericăști și a face cunoștință cu poporul. Dacă nu se va găsi între concurenții nici unul, care să întrunească toate condițiile înșirate mai sus, alegerea se amână.

Cererile de concurs se vor înainta în termenul fixat oficiului protopopesc gr.-or. român din Săliște.

Săliște, în 30 Decembrie 1913.

Dr. Ioan Lupăș
protopop.

Nr. 952/1913.

(364) 3—3

Concurs repetit.

Pentru întregirea parohiei de clasa III. **Curtiușul-mic**, din protopresbiteratul „Cetate-de-peatră“ devenită vacantă prin moartea bătrânului paroh **Gheorghe Pașca**, se publică concurs repetit cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele: cele fașionate în coala B. pentru congruă.

Rugă-ile de concurs înzestrate cu documentele recerute, să se înainteze în termenul deschis subscrisului oficiu protopresbiterat, iar concurenții, cu prealabila înștiințare a subscrisului să se prezinte în comună spre a cânta, predica, resp. a celebra.

Lăpușul unguresc, la 20 Decembrie 1913.

Oficiul protopresbiterat gr.-ort. român al tractului „Cetate-de-peatră“ în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
protopop.

Nr. 362/1913.

(361) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa III **Nădăștia de sus**, în protopresbiteratul Hunedoarei, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele stolare fașionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subscrisului oficiu protopresbiterat în termenul deschis, iar concurenții pe lângă observarea prescrierilor reglementare, se vor prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare la biserică pentru a cânta și predica, respective a celebra.

Hunedoara, la 21 Decembrie 1913.

Oficiul protopresbiterat gr.-ort. în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter.

Nr. 559/1913.

(363) 3—3

Concurs din oficiu.

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de clasa III. **Lunca**, protopresbiteratul **Lupșa**, pe baza rezoluțiunei consistoriale dte 5 Noembrie a. c. Nr. 14433 Bis. 1913, se escrie concurs din oficiu cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fașionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursul înzestrate cu documentele de lipsă conform normelor în vigoare sunt a se înainta subscrisului oficiu în termenul deschis.

Până în 8 zile înainte de sinodul electoral petenții, cu previe înștiințare aici se pot prezenta și în comună pentru a cânta și celebra, resp. a cuvânta și face cunoștință și cu poporul.

Ofenbaia, 24 Decembrie 1913.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. român al Lupșei:

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 735/1913.

(358) 3—3

Concurs.

Se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român“ pentru ocuparea:

1. a postului de paroh din parohia de clasa II **Barașci** și filiile **Dumestii** și **Luncșora**, a cărei venitite sunt cele fașionate în coala B. pentru întregirea dotațiunei preoțești.

2. a postului de capelan din parohia de clasa a III **Godinești** cu filiile **Brașeu** și **Petrestii** pe lângă neputinciosul paroh **Alexandru Crișan**, a cărei venitite sunt cele fașionate în coala B.

Capelanul va binefecia la jumătate din toate venitele acestei parohii.

Dela concurenții să recere calificațiunea prescrisă conform normelor în vigoare.

Cererile au să fie înaintate în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterat, iar reflectanții la aceste posturi cu prealabila înștiințare au a se prezenta în parohie pentru de a fi cunoscuți de popor și pentru a cânta, predica și eventual a servi sfta liturghie în biserică în vre-o Duminică ori sărbătoare.

Iliș, la 17 Decembrie 1913.

Oficiul protopresbiterat.

Z. Mureșan
protopresbiter.

Nr. 633/1913.

(370) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de clasa II **Mogoș-Miclești**, din protopresbiteratul **Lupșa**, devenită vacantă prin reșorarea parohului **Vasile Trifa**, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fașionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursul înzestrate cu documentele conform normelor în vigoare sunt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiterat în termenul deschis.

Concurenții până cu 8 zile înainte de sinodul parohial electoral, după prealabila înștiințare la acest oficiu, se pot înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta, resp. oficia și cuvânta și a face cunoștință și cu poporul.

Ofenbaia (Aranyosbánya), 2 Ianuarie 1914.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. român al Lupșei, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 4/1914.

(372) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc devenit vacant prin moartea învățătorului **Gheorghe Lăzar** dela școala confesională gr.-or. română din parohia **Cubleșul-român**, protopresbiteratul **Ungurașului**, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 170 cor. dela popor prin repartițiune, iar restul după recerintele art de lege XVI din 1910 deja votat sub Nr. 78282/1913 Ministerial în sumă de 1630 cor.

Cvartir în edificiul școlii, care constă din 2 odăi, 1 culină și 1 cămară.

Folosirea grădinei școlare 1/4 jugăr.

Concursul instruit conform normelor prescrise sunt a se înainta în termenul precis la oficiul protopresbiterat al **Ungurașului**.

Concurenții înainte de alegere au a se prezenta la biserică în vre-o Duminică sau sărbătoare pentru a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul.

Dela concurenții se cere a primi și postul cantoral, a instrua elevii în cântările bisericăști și a-i conduce în fiecare Duminică sau sărbătoare la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice.

Fizeșșan-petru, 3/16 Ianuarie 1914.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. român în conțelegere cu comitetul parohial.

Pavel Roșca
protopresbiter.**Afarisitul timp al ieșirii dinților.**

Copiii palizi devin trandafirii, dacă mama le dă zilnic Emulsiunea Scott, ce e așa de nutritoare. Întrebuințarea ei la copii este favorabilă și ieșirii dinților. Este cunoscut, că mulți copii în timpul acesta sunt din cale afară triști, căci ieșirea dinților le cauzează dureri și le răpește liniștea. Cine voește să le înșurșure acestea să folosească în astfel de cazuri Emulsiunea Scott ce s'a impus în mod strălucit. Ea conține stofele necesare pentru înfățișarea corpului și ajută ieșirii dinților.



Prețul unei sticle originale este 2 cor. 50 fl. Trimiteți în marce postale 10 fl. la Scott et Bowne cu provocare la acest ziar și veți primi printr-o apotecă o sticlă de probă i) (275) 33—

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană în Sibiiu:**

Frumoasa din Nor
și alte poveștide **E. Hodoș.**

Prețul 2-50 cor. + porto 20 bani.

La **Librăria arhidiecezană în Sibiiu** se află de vânzare:

Insemnările unui trecător
de**Octavian Goga.**

Crâmpeie din sbuciumările dela noi.

Prețul 3 cor. + porto postal 30 fl.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană în Sibiiu:**

Notițe

despre

Întâmplările contemporane

scrise de

Ioan cavalier de Pușcariu.

Prețul broș. 3 cor. + porto 20 fl.

Legat cor. 3 50 + porto 30 fl.

Hotel SCHMIDT

Nagyseben — Sibiiu

cu 30 odăi perfect arangiate pentru pasageri, restaurant și cafeenea, din cauză de morboare de vânzare, eventual se dă în arândă.

(373) Informații la fața locului. 3—3

La **Librăria arhidiecezană, Sibiiu**, se află de vânzare editura proprie:**EVANGELIA**

legătură foarte fină în catifea, coloare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceeași și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimăți evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **35 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **25 cor.**